

คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน (CONFLICT OF INTEREST)

กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมของกรมศุลกากร

คำนำ

ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้การจัดระเบียบข้าราชการพลเรือนต้องเป็นไปเพื่อผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ ความมีประสิทธิภาพและความคุ้มค่า โดยให้ข้าราชการปฏิบัติราชการอย่างมีคุณภาพ คุณธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดี ตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน หมวด ๒ ข้อ ๕ กำหนดให้ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และข้อ ๖ กำหนดให้ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงหาประโยชน์ที่มิชอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม และตามนโยบายรัฐบาล โดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบาย ๑๑ ด้านต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ได้รวมถึงนโยบายส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นวางใจในระบบราชการ เสริมสร้างระบบคุณธรรม รวมทั้งปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายที่ครอบคลุมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการมีผลประโยชน์ทับซ้อน

คณะกรรมการจริยธรรมประจำกรมศุลกากร ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนเกี่ยวกับกรณีไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม หรือการไม่กระทำการอันมีผลประโยชน์ทับซ้อน กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมของกรมศุลกากร ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการจริยธรรมประจำกรมศุลกากร จึงได้จัดทำ “คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน (CONFLICT OF INTEREST)” ฉบับนี้ขึ้นมาเพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องของผลประโยชน์ทับซ้อน รวมถึงแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานที่ดีภายในกรมศุลกากร สร้างทัศนคติและความเข้าใจที่ถูกต้อง รักษาศักดิ์ศรีข้าราชการให้เป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจแก่ประชาชน ตลอดจนเพื่อให้ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรทราบและประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนรวมทั้งกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมของกรมศุลกากร

มีนาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ส่วนที่ ๑ นิยามศัพท์ผลประโยชน์ทับซ้อน พฤติกรรมที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน และปัจจัยที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน	๑
ส่วนที่ ๒ แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนกรณีการรับของขวัญหรือผลประโยชน์	๓
ส่วนที่ ๓ แนวทางปฏิบัติกรณีพบเห็นพฤติกรรมที่น่าสู่การมีผลประโยชน์ทับซ้อน	๕
ส่วนที่ ๔ โทษของการฝ่าฝืน	๖
ส่วนที่ ๕ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๗
ส่วนที่ ๖ ตารางตัวอย่างโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวมของข้าราชการ	๑๐
ส่วนที่ ๗ เอกสารอ้างอิง	๑๒
ส่วนที่ ๘ รายนามคณะกรรมการจริยธรรมประจำกรมศุลกากร และคณะทำงานศึกษาการจัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน	๑๓

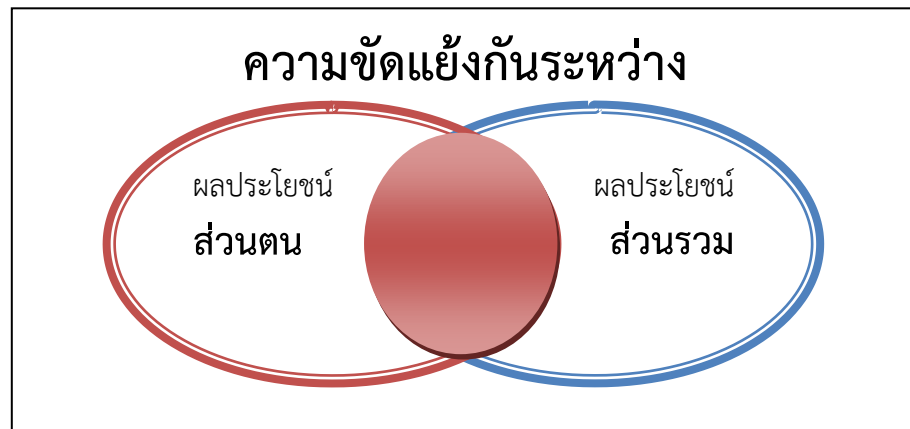
ส่วนที่ ๑

นิยามศัพท์ผลประโยชน์ทับซ้อน

พฤติกรรมที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน และปัจจัยที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest: COI) หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือผลประโยชน์ขัดกัน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้องเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นความผิดเชิงจริยธรรม และเป็นความผิดขั้นแรกที่จะนำไปสู่การทุจริต

จริยธรรม หมายถึง หลักสำคัญในการในการควบคุมพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐเปรียบเสมือนโครงสร้างพื้นฐานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือปฏิบัติ

การทุจริต หมายถึง พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยตรง ถือเป็นความผิดอย่างชัดเจน สังคมส่วนใหญ่จะมีการบัญญัติกฎหมายออกมารองรับ มีบทลงโทษชัดเจน ถือเป็นความผิดขั้นรุนแรงที่สุดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่ปฏิบัติ

พฤติกรรมที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน

เนื่องจากอาชีพข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องให้บริการสาธารณะ เป็นภารกิจที่ต้องพบปะกับผู้คนหลากหลายวาระและโอกาส การปฏิบัติงานจึงอาจจะมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงต้องมีจิตสำนึกในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวอยู่เสมอ มิฉะนั้นแล้ว อาจมีพฤติกรรมเข้าข่ายความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ดังตัวอย่างของพฤติกรรมต่อไปนี้

๑. การรับของขวัญหรือรับผลประโยชน์ คือ การรับของขวัญและความสะดวกสบายที่เกินความเหมาะสม อาจส่งผลต่อบุคคลในการปฏิบัติงานในหน้าที่ การรับของขวัญมีในหลายรูปแบบ เช่น การลดราคาของที่ซื้อ การมอบตัวภาพยนตร์ ตั๋วพาหนะเดินทาง การเลี้ยงอาหารอย่างฟุ่มเฟือย ตลอดจนให้ความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อผู้รับของขวัญ และทำให้เจ้าหน้าที่ตัดสินใจเอียงในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ให้ของขวัญนั้น

ตัวอย่างเช่น

- บริษัทแห่งหนึ่งให้ของขวัญเป็นทองคำมูลค่า ๑๐ บาท แก่เจ้าหน้าที่ในปีที่ผ่านมา และปีนี้เจ้าหน้าที่เร่ร่อนคืนภาษีให้กับบริษัทนั้นเป็นพิเศษ โดยลัดคิวให้ก่อนบริษัทอื่น ๆ เพราะคาดว่าจะได้รับของขวัญอีก
- เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับของขวัญจากผู้บริหารของบริษัทเอกชน จึงช่วยเหลือลูกของผู้บริหารคนนั้นให้ได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

๒. การหาประโยชน์ให้กับตนเอง ครอบครัว หรือพวกพ้อง คือ เป็นการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อตนเอง มีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานต้นสังกัด โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้าง

ตัวอย่างเช่น

- เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดซื้อจัดจ้างทำสัญญาให้หน่วยงานต้นสังกัดซื้อคอมพิวเตอร์สำนักงานจำนวน ๒๐๐ เครื่อง จากบริษัทของครอบครัวตนเอง
- เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ทำให้บริษัทตนเองหรือบริษัทของครอบครัวได้งานรับเหมาจากรัฐ หรือฝากลูกหลานเข้าทำงาน

๓. การทำงานหลังเกษียณ คือ เป็นการทำงานหลังออกจากราชการ โดยใช้ความรู้ประสบการณ์ หรืออิทธิพลจากที่เคยปฏิบัติหน้าที่ราชการมารับงาน หรือเอาประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้องหรือลาออกจากราชการเพื่อไปทำงานในหน่วยงานที่ดำเนินกิจการประเภทเดียวกัน

ตัวอย่างเช่น

- เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปลดเกษียณแล้ว ใช้อิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานรัฐรับเป็นที่ปรึกษาให้บริษัทเอกชนที่ตนเคยติดต่อประสานงานโดยอ้างว่าจะทำการติดต่อกับหน่วยงานรัฐได้อย่างราบรื่น

๔. การทำงานพิเศษ คือ การรับจ้างเป็นที่ปรึกษาหรือการจ้างงานให้แก่ตนเอง รวมถึงการใช้ตำแหน่งสถานภาพการทำงานในการที่จะเข้าไปเป็นนายจ้างของภาคเอกชน หรือเป็นเจ้าของเอง ตลอดจนการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ของรัฐในการทำงานพิเศษภายนอก

ตัวอย่างเช่น

- ผู้ตรวจสอบบัญชีภาครัฐรับงานพิเศษเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นผู้ทำบัญชีให้กับบริษัทที่ต้องถูกตรวจสอบ
- เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ทางราชการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการ เพื่อให้บริษัทเอกชนที่ว่าจ้างนั้นเกิดความน่าเชื่อถือกว่าบริษัทคู่แข่ง
- ข้าราชการครูที่สอนไม่เต็มทีในเวลาราชการ และต้องการให้นักเรียนไปเรียนพิเศษกับตนนอกเวลาราชการ

๕. การรับรู้ข้อมูลภายใน คือ เป็นการนำข้อมูลลับของทางราชการไปเปิดเผย เพื่อรับสิ่งตอบแทนที่เป็นประโยชน์ในรูปของเงินหรือประโยชน์อื่น ๆ หรือนำข้อมูลของทางราชการไปเปิดเผยให้แก่ญาติหรือพวกพ้องเพื่อแสวงหาประโยชน์จากข้อมูลเหล่านั้น

ตัวอย่างเช่น

- เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบมาตรฐาน (Spec) วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในโครงการ แล้วให้ข้อมูลกับบริษัทเอกชนที่ตนรู้จัก เพื่อให้ได้เปรียบในการประมูล

๖. การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ชั่วคราวในกิจการที่เป็นของส่วนตน คือ เป็นการนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ในงานส่วนตัว

ตัวอย่างเช่น

- เจ้าหน้าที่ของรัฐเดินทางไปเกี่ยวกับครอบครัว แต่กลับใช้รถตู้ซึ่งเป็นสมบัติของทางราชการ
- เจ้าหน้าที่ของรัฐจัดงานของบุคคลในครอบครัว แต่กลับนำรถของทางราชการไปใช้ในการขนของต่าง ๆ ภายในงาน

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง คือ เป็นการใช้งบสาธารณะในการหาเสียง หรือการนำโครงการสาธารณะลงสู่เขตเลือกตั้งของตนเอง

ปัจจัยที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

เจ้าหน้าที่รัฐมีความสัมพันธ์กับรัฐ ๒ สถานะ คือ ๑) เป็นผู้ใช้อำนาจรัฐ และ ๒) ประชาชน ซึ่งในฐานะผู้ใช้อำนาจรัฐ เจ้าหน้าที่รัฐจะทำอะไรต้องมีกฎหมายให้อำนาจ และในฐานะประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐจะทำอะไรก็ได้ ถ้าไม่มีกฎหมายห้าม ดังนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เจ้าหน้าที่รัฐต้องแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกัน ห้ามกระทำการใดที่ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวกับประโยชน์ส่วนรวม และเจ้าหน้าที่รัฐพึงหลีกเลี่ยงปัจจัยที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ดังนี้

๑. มีฐานความคิดในลักษณะบูรณาการ ไม่สามารถแยกแยะระหว่างเรื่องส่วนตัวกับเรื่องส่วนรวมออกจากกันได้อย่างสิ้นเชิง
๒. มีฐานคิดในเรื่องการตอบแทนบุญคุณ โดยเฉพาะบุญคุณทางการเมือง
๓. มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินที่สุรุ่ยสุร่าย ทำให้รายรับไม่สมดุลกับรายจ่าย
๔. มีความจำเป็นในการรักษาตัวรอด เพื่อลดการเผชิญปัญหา เน้นเรื่องวัตถุนิยมการอยากมีอยากได้
๕. โครงสร้างทางการบริหาร และการมีระบบการตรวจสอบถ่วงดุล ฝ่ายตรวจสอบยังขาดความเข้าใจ และระบบการตรวจสอบยังไม่มีประสิทธิภาพ
๖. ปัจจัยด้านกฎหมาย บทลงโทษทางกฎหมายยังไม่เพียงพอต่อการป้องกันและป้องปราม

ส่วนที่ ๒

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนกรณีการรับของขวัญหรือผลประโยชน์

ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากร จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๔) ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๔ แจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๔๒ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๔ เรื่อง การมอบของขวัญและการจัดงานในเทศกาลปีใหม่ โดยมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

/๒.๑ ผู้บริหาร...

๒.๑ ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรจะต้องละเว้นจากการแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

๒.๑.๑ ไม่เรียกรับหรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือยอมจะรับซึ่งของขวัญ แทนตน หรือญาติของตน ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือเป็นการให้ตามประเพณีหรือให้แก่บุคคลทั่วไป

๒.๑.๒ ไม่เสนอ อนุมัติโครงการ การดำเนินการ หรือการทำนิติกรรมสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

๒.๒ ห้ามผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ซึ่งเป็นไปตามกรณี ดังนี้

๒.๒.๑ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานานุรูป

๒.๒.๒ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

๒.๒.๓ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

๒.๓ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้มิได้ระบุให้เป็นของส่วนตัวหรือมีราคาหรือมูลค่าเกินกว่า ๓,๐๐๐ บาท ไม่ว่าจะระบุเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ให้ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรผู้นั้น รายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะอนุญาตให้ยึดถือทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นประโยชน์ส่วนบุคคล ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรผู้นั้น จะต้องส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวให้แก่กรมศุลกากรทันที

๒.๔ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๒.๒ - ๒.๓ ข้างต้น ซึ่งผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรผู้นั้นต้องรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่ออธิบดีกรมศุลกากรโดยทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้รับไว้เป็นสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ และถ้ามีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนแก่ผู้ให้ได้ ให้ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของกรมศุลกากรโดยเร็ว และเมื่อได้ดำเนินการส่งคืนแก่ผู้ให้หรือส่งมอบเป็นสิทธิของกรมศุลกากรแล้ว ให้ถือว่าผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว

๒.๕ ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรซึ่งพ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่ถึง ๒ ปี จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๒.๒ – ๒.๔ ด้วย

๒.๖ ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา นอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันได้ โดยการให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมก็จะต้องมีราคาหรือมูลค่าในการให้แต่ละโอกาสไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้อยู่ในบังคับบัญชา ก็ได้เช่นกัน

๒.๗ ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรจะทำการเรียกรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใด หรือใช้เงินสวัสดิการใด ๆ เพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาไม่ว่ากรณีใด ๆ มิได้

๒.๘ ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของตนมิได้ เว้นแต่เป็นการให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมซึ่งมีราคาหรือมูลค่าในการให้แต่ละโอกาสไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ได้แก่ ผู้มาติดต่อกับงานหรือผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานในลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งมีคำขอให้กรมศุลกากรดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การขออนุญาต การขออนุมัติ การขอให้พิจารณา การขอให้รับรอง หรือการร้องเรียน เป็นต้น

(๒) ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับกรมศุลกากร เช่น ผู้เสนอราคา การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

(๓) ผู้ซึ่งกำลังดำเนินการกิจกรรมใด ๆ ที่มีกรมศุลกากรเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล

(๔) ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร หากผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรทราบในภายหลังว่าบุคคลในครอบครัว รับของขวัญโดยฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าวข้างต้น จะต้องดำเนินการตามข้อ ๒.๔ โดยอัตโนมัติ

๒.๙ ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างค่านิยมการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจ หรือกรณีอื่นใดในโอกาสต่าง ๆ ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง แนะนำ หรือกำหนดมาตรการจูงใจที่จะพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปในแนวทางที่ประหยัด โดยอาจแสดงออกด้วยการใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้บัตรแสดงความเสียใจแทนการให้ของขวัญ สำหรับกรณีที่มีความจำเป็นต้องให้ของขวัญ นอกจากจะต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ควรให้เป็นสินค้าไทยหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำภายในประเทศไทย

ทั้งนี้ การให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดในกรณียกเว้นหรือจำเป็นนั้น อาจเสี่ยงต่อความเป็นกลางและความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบันหรือต่อไปในอนาคตได้ ดังนั้น ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของกรมศุลกากรจึงควรพึงระวังในการประเมินมูลค่าของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด ต่ำกว่าความเป็นจริงด้วย

ส่วนที่ ๓

แนวทางปฏิบัติกรณีพบเห็นพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีผลประโยชน์ทับซ้อน

กรณีพบเห็นหรือประสบปัญหาความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ควรดำเนินการ ดังนี้

๑. เกิดขึ้นกับตัวเอง ให้พิจารณาผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นว่า ส่วนรวมเสียผลประโยชน์หรือไม่ หากส่วนรวมเสียประโยชน์ ท่านควรหลีกเลี่ยง

ตัวอย่างเช่น

- ท่านเป็นคณะกรรมการพิจารณาจัดจ้างหรือพิจารณาความดีความชอบของบุคคลใกล้ชิด ท่านควรถอนตัวจากการเป็นคณะกรรมการ หรืองดออกเสียง เนื่องจากการตัดสินใจอาจมีผลทำให้การพิจารณาเบี่ยงเบน แต่หากเป็นเพียงคนรู้จักกันธรรมดา ท่านควรประกาศให้ทราบว่า ท่านรู้จักกับบุคคลนั้นต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้ เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจของท่านและเพื่อความโปร่งใสด้วย

๒. เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานหรือคนใกล้ชิด ควรให้คำแนะนำด้วยการอธิบายให้เข้าใจถึงผลหรือโทษของความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งแนะนำวิธีการป้องกันเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ

หากพบเห็นและมีหลักฐานที่ทำให้มั่นใจว่า เจ้าหน้าที่รัฐทุจริตและปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของตนเอง และทำให้ประโยชน์ส่วนรวมเสียหาย สามารถประสานให้ข้อมูลกับหน่วยงานดังต่อไปนี้

๑. หน่วยงานที่ต้นสังกัดของผู้กระทำความผิด
๒. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน โทรศัพท์สายด่วน ๑๖๗๖
๓. ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย โทรศัพท์สายด่วน ๑๕๖๗
๔. ศาลปกครอง โทรศัพท์สายด่วน ๑๓๕๕
๕. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ ถึง ๔๘๔๙

๖. มูลนิธิประเทศไทยใสสะอาด โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๗ ๑๗๑๑
๗. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๑ ๘๐๐
๘. ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงการคลัง โทรศัพท์ ๐ ๒๑๒๖ ๕๘๐๐ ต่อ ๒๖๓๔

ส่วนที่ ๔

โทษของการฝ่าฝืน

เจ้าหน้าที่รัฐต้องเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกที่ถูกต้องและมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพื่อส่วนรวมตลอดเวลา พฤติกรรมความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม อาจเกิดขึ้นได้โดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม ถือเป็นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ย่อมส่งผลให้ถูกลงโทษตักเตือน ตัดเงินเดือน ลดเงินเดือน จนกระทั่งถึงขั้นปลดออกหรือไล่ออก ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการฝ่าฝืน

/นอกจาก...

นอกจากนั้น หากพฤติกรรมความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เข้าข่ายการรับสินบน ฉ้อฉลทุจริต และสามารถพิสูจน์ได้ว่า เจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นมีการรับผลประโยชน์ทับซ้อน หรือเข้าร่วมการมีพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งมีผลต่อความเป็นธรรม ก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้ให้โดยมิชอบ หากถูกตัดสินว่าผิดจริง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนอาจมีส่วนร่วมในการรับโทษทางอาญาด้วย

ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๔) กำหนดโทษของการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ส่วนที่ ๕

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้าง ในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่า การดำเนินกิจการของคู่สมรสดังกล่าวเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๐๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีใช้บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มาตรา ๑๐๒ บทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มิให้นำมาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่หน่วยงานของรัฐถือหุ้นหรือเข้าร่วมทุน

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ที่พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๓/๑ บรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

บทลงโทษ

มาตรา ๑๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๓ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีความผิดตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสาม หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดพิสูจน์ได้ว่า ตนมิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตนดำเนินกิจการตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีความผิด

๒. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับจากบุคคลได้โดยธรรมจรรยาไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้กันในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

“ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดา หรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรม หรือผู้รับบุตรบุญธรรม

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

ข้อ ๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ ดังต่อไปนี้

(๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตาม
ฐานานุรูป

(๒) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับ
จากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

(๓) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

ข้อ ๖ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้มิได้ระบุให้เป็นของส่วนตัว
หรือมีมูลค่าเกินกว่าสามพันบาท ไม่ว่าจะระบุเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อ
รักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรายงานรายละเอียด
ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่า
ไม่มีเหตุที่จะอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นยึดถือทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวไว้เป็นประโยชน์
ส่วนบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยทันที

ข้อ ๗ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคาหรือมีมูลค่า
มากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างอื่นที่ต้องรับไว้เพื่อรักษา
ไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริง
เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของ
รัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด โดยทันที
ที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือสถาบันหรือองค์กร
ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สิน
หรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบ
ทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

เมื่อได้ดำเนินการตามความในวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับ
ทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวเลย

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชา
ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของ
รัฐวิสาหกิจ หรือเป็นกรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริง
เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ส่วนผู้ที่ดำรงตำแหน่ง
ประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชา
ที่มีอำนาจถอดถอนให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับ
ทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาท้องถิ่น
ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิก แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ข้อ ๘ หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประกาศฉบับนี้
ให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วไม่ถึงสองปีด้วย

ส่วนที่ ๖

ตารางตัวอย่างโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งกันระหว่าง
ผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมของข้าราชการ

กลุ่มอาชีพ	กิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาความขัดแย้งกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม
<p>ข้าราชการประจำ กลุ่มทั่วไป</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การนำข้อมูลลับ/ข้อมูลภายในมาใช้หาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง - หัวหน้าหน่วยงานซึ่งครอบครัวประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้างแต่งตั้งให้ ญาติ/ คนสนิท/คนที่มีความสัมพันธ์อันญาติขึ้นเป็นผู้อำนวยการกองพัสดุ - การช่วยญาติมิตรหรือคนสนิทให้ได้งานในหน่วยงานที่ตนมีอำนาจ - การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้อยสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ความรับผิดชอบ - การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวมของหน่วยงาน - การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ขัดกับหน่วยงาน ต้นสังกัดเดิม - การนำรถราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัว และในหลายกรณีมีการเบิก ค่าน้ำมันด้วย - การนำบุคคลของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว - การใช้ทรัพย์สินของทางราชการในเรื่องส่วนตัว
<p>ข้าราชการประจำ กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวกับ การตรวจสอบ ประเมิน ราคาและการจัดซื้อจัดจ้าง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การหาผลประโยชน์จากความไม่รู้ในระเบียบและข้อมูลของทางราชการของ ประชาชน โดยเรียกรับเงินและอ้างว่าจะสามารถช่วยให้สามารถเสีย ค่าธรรมเนียมในการโอนกรรมสิทธิ์ซื้อขายที่ดินในราคาที่ถูกลงกว่า - ผู้บริหารสถาบันการเงินหวังก้าวหน้าในอาชีพ จึงได้ร่วมมือและให้ ความช่วยเหลือแก่นักการเมืองในการกู้เงินในวงเงินที่สูง ในรูปแบบ การประเมินราคาหลักทรัพย์ค้ำประกันให้สูงเกินกว่าความเป็นจริง - เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีอากรได้เปิดสำนักงานบัญชีเพื่อทำบัญชี และ รับจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัด ซึ่งในเวลาปฏิบัติงานก็จะเลือกให้บริการ เฉพาะรายที่ตนเองได้รับประโยชน์จากผู้เสียภาษีเท่านั้น - การกำหนดมาตรฐาน (Specification) ในสินค้าที่จะจัดซื้อจัดจ้างให้บริษัท ของตนหรือของพวกพ้องได้เปรียบหรือชนะในการประมูล - การให้ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างแก่พรรคพวก/ญาติ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ในการประมูลหรือการจ้างเหมา รวมถึงการปกปิดข้อมูล เช่น การปิดประกาศ หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้า หรือพ้นกำหนดระยะเวลา เป็นต้น

กลุ่มอาชีพ	กิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม
ข้าราชการประจำ กลุ่มวิชาชีพเกี่ยวกับ กระบวนการยุติธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - การเรียกรับผลประโยชน์จากการอนุญาตให้คืนของกลาง - การเรียกรับประโยชน์จากการพิจารณาดำคดี - การเรียกรับสินบนจากนักธุรกิจ/ประชาชน ที่ทำผิดกฎหมายเพื่อไม่ถูกปรับ/จำคุก

ส่วนที่ ๗
เอกสารอ้างอิง

๑. คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
๒. คู่มือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม สำนักงาน ก.พ.
๓. คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

ส่วนที่ ๘

รายนามคณะกรรมการจริยธรรมประจำกรมศุลกากร
และคณะทำงานศึกษาการจัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. คณะกรรมการจริยธรรมประจำกรมศุลกากร ตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ และลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ ประกอบด้วย

๑.๑ นายวิชา	มหาคุณ	ประธานกรรมการ
๑.๒ นายกุลิศ	สมบัติศิริ	กรรมการ
๑.๓ นายชัยยุทธ	คำคุณ	กรรมการ
๑.๔ นายกรีชา	เกิดศรีพันธุ์	กรรมการ
๑.๕ นายบุญเทียม	โชควิวัฒน์	กรรมการ
๑.๖ พันเอก นิमितต์	สุวรรณรัฐ	กรรมการ
๑.๗ นายสกันธ์	วรัญญูวัฒนา	กรรมการ

๒. คณะทำงานศึกษาการจัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ประกอบด้วย

๒.๑ นายชัยฤทธิ์	แพทย์สมาน	ผู้อำนวยการสำนักบริหารทรัพยากรบุคคล
๒.๒ นางสาวภัทริยา	กุลชล	ผู้อำนวยการกลุ่มคุ้มครองและส่งเสริมจริยธรรม
๒.๓ นางนฤมล	วรรณโท	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมจริยธรรม
๒.๔ นายวิสูตร	สิงห์สง่า	หัวหน้าฝ่ายรับเรื่องร้องเรียนและร้องทุกข์
๒.๕ นางสาวสุกานดา	ศรีบุญส่ง	นิติกรชำนาญการ
๒.๖ นางสาววิมลลิน	จิรบุญไพสิฐ	นิติกรปฏิบัติการ
๒.๗ นางสาวชุตินา	ศิริรัฐพิศาล	นิติกรปฏิบัติการ
๒.๘ นางสาวชิตาพันธ์	สุวรรณเชิดวิสัย	นิติกรปฏิบัติการ
๒.๙ นายรามสูร	โสเชียว	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
๒.๑๐ นายพงษ์เทพ	ดำจ่าง	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
๒.๑๑ นายฉัฐวัฒน์	กิตติยานนท์ชัย	นิติกร (พนักงานราชการ)
๒.๑๒ นายดลวิช	ประสิทธิ์โชค	นิติกร (ลูกจ้างชั่วคราว)
๒.๑๓ นางสาวกาญจนา	ภานุชินศักดิ์	พนักงานประจำสำนักงาน
๒.๑๔ นางสาวอาภาภา	ถนยาแก้ว	เจ้าหน้าที่ประจำกลุ่มคุ้มครองและส่งเสริมจริยธรรม
๒.๑๕ นางสาวอัจฉรา	บัวพา	เจ้าหน้าที่ประจำกลุ่มคุ้มครองและส่งเสริมจริยธรรม
๒.๑๖ นางสาววรรณวิมล	กรพิพัฒน์	เจ้าหน้าที่ประจำกลุ่มคุ้มครองและส่งเสริมจริยธรรม